

Розвиток високочастотного інтернету сприяв підвищенню конкуренції у фінансовому секторі через швидкий обмін інформацією та створення нових каналів її доставки. На ринок вийшли нові постачальників платіжних послуг, зокрема й оператори мобільного зв'язку, фінтехкомпанії. А споживачі мають змогу в режимі реального часу порівнювати умови різних постачальників і через спеціальні платформи переміщати депозити без фізичної присутності у відділенні.

Завдяки революційним змінам в сфері інформаційних технологій було спрощено створення, обробку та використання Big Data і статистичного матеріалу для визначення фінансових ризиків і управління ними. Штучний інтелект дозволив покращити моделі скринінгу і моніторингу. Дослідженнями встановлено, що Big Data дають більш точніший результат при прогнозуванні дефолтів, ніж традиційні підходи з використанням даних кредитного реєстру. Крім цього, Big Data позитивно зарекомендували себе в процесі моніторингу фінансового шахрайства та кіберзлочинів, боротьби із відмиванням коштів.

Поява блокчейну та криптоактивів змінює культуру розрахунків. Кількість стартапів, пов'язаних із криптоактивами, збільшується. Національні банки більшості країн вивчають можливості випуску власних цифрових валют.

Станом на весну 2022 р. у світі з'явилася перша криптовалютна кредитна картка, про запуск якої оголосили криптопроект Nexo і Mastercard. Її користувачі зможуть витрачати кошти з картки, не продаючи своїх цифрових активів, які стануть своєрідною заставою витрачених кредитних коштів. Кредитні кошти будуть доступні в еквіваленті 90% вартості криптовалют власників. До оплати такі картки будуть приймати майже 100 млн торгових точок по всьому світу, де приймається Mastercard. Пілотне ж застосування буде розпочато в деяких країнах Європи. Тобто, перші кроки в напрямі повсякденного використання криптовалюти зроблено, навіть стосовно країн, в яких криптовалюта законодавчо ще не легалізована як засіб платежу.

Окреслені процеси будуть посилюватися напришвидчуватися. Банківським установам значну конкуренцію створять фінтехи, що в найближчі роки призведе до банкрутства дрібних банків, які не будуть здатними постійно генерувати й реалізувати інноваційні продукти або технології. Крім того, військові дії спричинили підвищення ризиків для інвесторів та підприємців, що зумовить більш жорсткі фінансові умови, які також потребуватимуть відповідної реакції інноваційного формату.

ОСОБЛИВОСТІ ГРОШОВИХ ОДИНИЦЬ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ

Бурковська А. В., к. е. н., доцент

Миколаївський національний аграрний університет

Загальновідомо, що 24 серпня 1991 року Україна набула статусу самостійності, і як незалежна держава повинна була забезпечувати емісію власної національної грошової одиниці. Але в ті далекі часи в Україні на грошовому ринку ще оберталися рублі Радянського Союзу, які були емітовані центральним банком Росії.

Невчасне і недостатнє постачання рублевої маси в Україну призводило до певних недоліків у становленні та функціонуванні вітчизняної грошової системи. Адже ще не міг виконуватися закон грошового обігу, за якого обсяги фактичної маси грошей в обігу повинні дорівнювати необхідним для обігу обсягам грошової маси.

З метою позбавлення країни від рублевої залежності та забезпечення грошового обороту необхідною масою грошей, у готівковий обіг нашої держави з 10.01.1992 р. було введено грошову одиницю, емітовану за кордонами України (в Англії, Франції та Канаді) – купуно-карбованець. Обіг цієї грошової одиниці був забезпечений законодавством.

Купуно-карбованець було визнано тимчасовою національною валютою, він використовувався як доповнення до рублевої готівкової маси. А в безготівковий грошовий оборот український купуно-карбованець було введено з 07.11.1992 р. З цього часу Україна вже не застосовувала в грошовому обороті радянські рублі.

Слід зазначити, що тимчасова грошова одиниця не виконує функцію грошей «засіб нагромадження». Через незначну кількість ступенів захисту купуно-карбованець часто підроблявся фальшивомонетниками. Крім того, тимчасова грошова одиниця в Україні не підкріплювалась достатнім обсягом зростання валового внутрішнього продукту, що і стало причиною її поступового знецінення.

Виведення з грошового обігу знеціненого українського купуно-карбованця було здійснено під час проведення (з 2 по 16 вересня 1996 р.) грошової реформи. Структурна грошова реформа в Україні мала деномінаційний і неконфіскаційний характер. Для всіх верств населення обмін старих грошей на нові як в готівковій, так і в безготівковій формах здійснювався за єдиним співвідношенням: сто тисяч купуно-карбованців обмінювали на одну нову національну грошову одиницю – гривню, яка була емітована вже в Україні. Право емісії гривні монопольно належить Національному банку України.

Відомо, що назва грошової одиниці встановлюється законодавчим шляхом на основі історичних і соціально-економічних закономірностей розвитку країни. Назва національної грошової одиниці України (гривні) має два варіанти походження:

- 1) Від шестикутної одиниці ваги, яку називали «гривня» в Київській Русі;
- 2) Від прикраси, яку носили «на загривку», тобто на шиї, причетні до влади особи (князі). Така прикраса-гривня була виконана із дорогоцінних металів (золота або срібла).

Проведену в 1996 р. грошову реформу в Україні відносять до реформи паралельного типу, оскільки було забезпечено поступове введення в обіг нових грошових одиниць (гривень) з їх одночасним перебуванням у грошовому обороті зі старими грошима (кupuно-карбованцями).

Грошова одиниця призначена для вимірювання ціни товарів і послуг за умов здійснення їх купівлі-продажу. З метою забезпечення зручності

проведення торговельно-розрахункових операцій на ринку грошова одиниця поділяється на більш дрібні (кратні) частини. У сучасних умовах функціонування більшості країн світу вдало використовується десятична система поділу грошових одиниць.

Так, наприклад, у Сполучених Штатах Америки її національна валюта номіналом у 1 долар США поділяється на 100 центів, в Англії - 1 фунт стерлінгів становить 100 пенсів, у країнах Європейського Союзу - 1 євро дорівнює 100 центам, у Туреччині – 1 турецька ліра включає 100 корушів. Розмінною грошовою одиницею в Україні є копійка (100 копійок дорівнюють 1 гривні). Світовим досвідом доведено, що така десятична система поділу грошових одиниць надає більш комфортні можливості видачі решти коштів за умов проведення операцій купівлі-продажу.

Термін експлуатації в грошовому обороті монет, який становить близько 20 років, є більш тривалим, ніж для банкнот (близько 2 років для низьких номіналів) [1]. Тому Національним банком України здійснюється поступова заміна купюр номіналом 1, 2, 5, 10 грн на монети аналогічних номіналів. Виведення ж з грошового обігу з 01.10.2019 р., монет низьких номіналів (1, 2, 5, 25 копійок), які вкрай рідко використовувалися в розрахункових операціях, забезпечить щорічну економію на їх емісії обсягом 90 млн грн [1].

З метою забезпечення зручності бізнес-розрахунків на великі суми, зменшення кількості банкнот в обігу і зниження витрат на обслуговування готівкового сектору грошового обороту, з 25.10.2019 р. введено найвищий для України номінал банкнот - 1000 грн [1].

Отже, грошові одиниці незалежної України мають свої особливості та покликані спростити торговельно-розрахункові операції з метою впорядкування вітчизняної банківської системи.

Література:

1. Банкнота в 1000 гривень и отказ от копеек. Когда и зачем? Центр общественного мониторинга и контроля. Южная правда. 14-17 сентября 2019. №70 (23998). С.2.

УДК 338.43:005.35

КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВАХ

Лункіна Т. І., доктор економічних наук, доцент
Миколаївський національний аграрний університет

Іноземний досвід корпоративної соціальної відповідальності має різноманітний характер, адже пов'язаний з історичними умовами розвитку та особливостями менталітету країни. Так, в континентальних європейських країнах концепція корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) отримала більш широке тлумачення у відносинах між суспільством і бізнесом (банківськими установами); американська модель соціальної відповідальності передбачає велику самостійність корпорацій; у континентальній Європі,